

I tildelingsbrevet per 30.01.23, det det står at statsforvalterne har plikt til å "*medvirke til at regionale og kommunale kystsoner legger til rette for en balansert bruk og vern av kystsonen (...).*" Slik vi tolker det betyr det at statsforvalterne skal ivareta miljøet, og samtidig følge opp regjeringens sjømatpolitikk gjennom å bidra til kunnskapsbasert forvaltning og tilrettelegging av areal for sjømatnæringen.

Tilbakemeldinger Sjømat Norge har fått tyder på at intern samordning mellom fagavdelingene hos statsforvalterne har et forbedringspotensiale. Manglende intern samordning mellom fagområdene kan påvirke dialogen og veiledningen de plikter å ha ut mot kommunene. Negative konsekvenser av dårlig samordning er at målene i den nasjonale politikken ikke nåes og at utviklingen i havbruk bremses opp.

Sjømat Norge mener at miljø ofte får større gjennomslag enn verdiskaping hos statsforvalterne, og at det er problematisk å finne en god balanse mellom miljø og næringsutvikling. Vi anbefaler at hovedinstruksen og tildelingsbrevet til statsforvalterne må forbedres, slik at både havbruk og miljø ivaretas. På denne måte gi et styringsdokument til statsforvalterne som sikre en bedre intern samordning mellom disse fagområdene ut mot kommunene.

Samordningsrolle

Sjømat Norges kommentar til DFØs anbefaling 2: *Departementene må legge til rette for at ulempene som følger av funksjonsorganisering av statlige etater for statsforvalterens samordningsrolle blir kompensert:*

DFØ skriver i sin rapport at: *"Det jobbes like målrettet med å koordinere og samordne seg på tvers av fagmiljøer som innad i det enkelte fagmiljø, for å sikre at de samlede tjenestene utad blir best mulig for kommunene".*

Sjømat Norge støtter dette. Vi ønsker også å påpeke at det er fare for at saksbehandlingen kan bli subjektiv i de enkelte fagmiljøene, spesielt hvis fagmiljøene i de ulike avdelingene hos Statsforvalteren er små og består av få personer. Generelt bør det søkes tilrettelagt for større avdelinger med bred fagkompetanse og godt samarbeid på tvers av fagmiljøene.

Lik rettsanvendelse

Sjømat Norges kommentar til DFØs anbefaling 3: *Der lik rettsanvendelse er viktig, må embetene i samarbeid med styringsetatene jobbe videre med harmonisering av praksis mellom embeter:*

Sjømat Norge mener at harmonisering av praksis mellom embetene er svært viktig. Lik rettsanvendelse er essensielt for å sikre like konkurransevilkår for næringsaktørene i havbruk i ulike fylker.

Ulik rettsanvendelse kan bremse opp utviklingen i havbruksnæringen. Et eksempel på dette er at Statsforvalteren i Nordland har innført egne og særlige strenge tiltak på dokumentasjon av miljøforhold relatert til sårbare naturtyper. Dette er problematisk, fordi det er ikke etablert standardiserte metoder for hvordan kartlegging og overvåking av sårbare naturtyper skal gjennomføres.

Havbruksnæringen i Nordland opplever både særegne krav, og krav som den enkelte næringsaktør ikke har mulighet til å oppfylle. Konsekvensen er at næringsutviklingen i Nordland bremses opp.

Et annet eksempel er at statsforvalteren i Nordland har annonsert at de kan kreve [ny søknad](#) dersom en aktør i havbruksnæringen ønsker å ta i bruk nye produksjonsformer. Etter det Sjømat Norge kjenner til, er det ingen andre statsforvaltere i andre regioner som krever dette.

Sjømat Norge mener at kompetanse også er viktig for å oppnå lik rettsanvendelse, der sterke fagmiljøer kan oppnås ved større virkeområder.

For å oppnå harmonisering av praksis mellom embeter må en overordnet myndighet bidra til en bedre samordning. Dette kan løses med at for eksempel Miljødirektoratet jobber for å oppnå en bedre samordning mellom miljøvernavdelingene hos statsforvalterne på nasjonalt nivå.

Dialog

Sjømat Norges kommentar til DFØs anbefaling 4: *Embetene må sørge for god og tilpasset dialog med kommunene:*

Sjømat Norge støtter dette. I [tildelingsbrevet](#) har statsforvalterne en plikt til å ha dialog med kommunene "om nasjonale og viktige regionale interesser". Dette kan være utfordrende i interkommunale kystsonoplanprosesser, der kommunene har ulikt eierskap, kompetanse og engasjement for planen. I slike prosesser er medvirkning viktig.

Saksbehandlingstid

Sjømat Norges kommentar til DFØs anbefaling 5: *Embetene og styringsetatene må jobbe mer målrettet for å få ned saksbehandlingstiden ved å iverksette varige tiltak:*

Saksbehandlingstid som går utover den forventede tidsrammen er en stor utfordring for havbruksnæringen. Sjømat Norge støtter anbefalingen om å få ned saksbehandlingstiden ved å iverksette varige tiltak. Jf. [tidsfristforskriften](#), som setter bestemmelser for tidsbruk av akvakultursøknader, må statsforvalteren behandle akvakultursøknader i løpet av 4 uker. Flere statsforvaltere oppfyller ikke dette kravet¹. Lang saksbehandlingstid er svært uheldig for havbruksnæringen, fordi det bremser næringsutvikling og gir ikke forutsigbarhet i forhold til planlegging av driften. I tillegg påvirker dette investeringsevnen til kystkommunene og fylkeskommunene pga. lavere utbetalinger fra havbruksfondet.

¹ FAKS (2021). Rapportering saksbehandlingstid akvakultursøknader 2021. Fylkeskommunenes akvakultursamarbeid.

Behandling av havbrukssaker hos Statsforvalteren i Nordland har lang saksbehandlingstid. Ifølge [advokat Thomas Andreassen](#) har de valgt en mer ressurskrevende forvaltningspraksis enn for eksempel Trøndelag og Troms og Finnmark. Han illustrerer dette med et eksempel:

"I mars 2020 ble en lokalitet på Helgeland førstegangsomsøkt til en biomasse (MTB) på 5460 tonn, men klarert for en MTB på 3600 tonn. Alle forhold iht. til normal forvaltningspraksis og kunnskapsgrunnlag tilsier at lokaliteten har en bæreevne som er vesentlig større, men Statsforvalterne i Nordland sin særegne praksis begrenser størrelsen på alle lokaliteter ved førstegangsklarering til mellom 3120 og 3600 tonn. For havbruksselskapet som søkte om klarering av lokaliteten i mars 2020 var det derfor nødvendig å sende inn ny søknad allerede i desember 2021 om biomasseutvidelse til 5460 tonn. Vi er nå i februar 2023 og dette er for øvrig en søknad Statsforvalteren i Nordland enda ikke har behandlet".

Jf. Andreassen ville trolig den opprinnelige søknaden vært klarert allerede i 2019, dersom den var sendt til Trøndelag eller Troms og Finnmark. I Nordland må en vanlig lokalitet igjennom flere søknadsrunder for å oppnå sammen MTB som i naboregionene. Denne praksisen fører til økt saksbehandlingsbelastning for Statsforvalteren i Nordland og alle involverte sektormyndigheter, fordi fylkeskommunen og Mattilsynet må foreta en «dobbelbehandlings».

Sjømat Norge anbefaler at prosedyrene og rutinene for saksbehandling av akvakultursøknader hos statsforvalterne sammenlignes og evalueres. Dersom det viser seg at ønsket måloppnåelse og tilstrekkelig grundighet kan oppnås med kortere saksbehandlingstid, bør dette implementeres for alle statsforvaltere. Bedre utnyttelse av ressursene er samfunnsøkonomisk lønnsomt. Dette reduserer saksbehandlingsbelastningen både hos statsforvalterne og sektormyndighetene.

Dersom statsforvalterne ikke klarer å overholde gjeldende frister, må relevante avbøtende tiltak iverksettes jf. [advokatene Halfdan Mellby og Lars S. Alsaker](#). Det er svært viktig at iverksettelse av tiltakene følges opp og tiltakene evalueres. Sjømat Norge anbefaler at avbøtende tiltak for å redusere saksbehandlingstiden i akvakultursøknader rapporteres til FAKS, inkludert en evaluering av gjennomførte tiltak.

Et mulig tiltak for å redusere saksbehandlingstiden er at det innføres et system der statsforvalteren i andre regioner automatisk blir påkoblet når en statsforvalter i en annen region sliter med saksbehandlingstid. Et annet mulig tiltak er å forenkle søknadsprosessen i kurante saker.

Fylkeskommunenes grenser

Sjømat Norges kommentar til DFØs anbefaling 6: *Fylkeskommunenes grenser bør ikke definere statsforvalterembetets grenser, men fylkenes yttergrenser bør følges slik at hvert fylke kan forholde seg til ett embete. Hjelpespørsmål: Hva er fordeler eller ulemper med at et embete dekker flere fylker?*

Forvaltningen av havbruk er kompleks, som krever stor grad av samordning. Dette tilsier at det er en fordel at de ulike sektormyndighetene har lik utstrekning. Sjømat Norge tror likevel at større embeter, som vil gi større fagavdelinger og mer kompetanse samlet, tilsier at fordelene med større embeter er større enn ulempene.

Statsforvalterstrukturen

Sjømat Norges kommentar til DFØs anbefaling 7: *Statsforvalterstrukturen bør ikke endres tilbake til slik den var. Hjelpespørsmål: Hvilke hensyn bør tillegges størst vekt når man skal vurdere strukturen for statsforvalterembetene?*

Henviser til avsnittet "Fylkeskommunenes grenser".

Kost-nytte

Sjømat Norges kommentar til DFØs anbefaling 8: *Dersom det skulle bli aktuelt å vurdere strukturen, må kostnader og nytte av ny inndeling vurderes grundig. Hvert embete bør vurderes for seg, der hensynet til rettssikkerhet og kvalitet på tjenestene må veie tungt. Hjelpespørsmål: Hvordan bør inndelingen være for de tre statsforvalterembetene som er berørt av fylkesdeling?*

For næringslivet er det viktigst at embetene utøver sine oppgaver på best mulig måte. Sjømat Norge tror at større enheter vil være en fordel. Med andre ord at ny struktur beholdes, og at det gjerne sees på sammenslåing av flere av de andre embetene.

Vennlig hilsen
Sjømat Norge

Jon Arne Grøttum
Direktør havbruk

Kine Mari Karlsen
Regionsjef havbruk nord